

Υπεραιωνόβιος πλάτανος στον Άι Γιάννη το Ρώσο.

Στη νότια Εύβοια υπάρχουν επίσης και υγρότοποι της Καρύστου, που είναι σημαντικό καταφύγιο των πουλιών κατά τη διάρκεια της αποδημίας (έχουν καταγραφεί 200 είδη περίπου). Η Εύβοια με την πλούσια ιστορία της και τις φυσικές καλλονές της παραμένει και σήμερα από τα ομορφότερα νησιά της Ελλάδας.

Γρ. Τσούνης
Βιολόγος

The Island of Euboea and its Natural Environment

Gr. Tsounis

The island of Euboea extends over an area of 3.660 square kilometers, is 175

kilometers long and has a width ranging from 6 to 50 kilometers.

Euboea in antiquity was considered to be a part of the central mainland Greece that had been detached from it during an earthquake.

At the narrowest part of the Euboean gulf, hardly 40 meters wide, that is called Euripos and is connected with the mainland country with a bridge, a unique phenomenon of tide is observed: Every six hours the movement of the sea water passing under the bridge changes directions from North to South and vice versa.

Euboea displays quite important water ecosystems where a variety of birds, amphibia, reptiles and mammalia meet and many migratory birds find shelter.

Εκτεθειμένη ολόκληρη στην υγρή επιφάνεια του Αιγαίου, έχει πλούσια βλάστηση και χλωρίδα με πολλές ιδιομορφίες.

Η δασική κάλυψη αποτελείται κυρίως από πεύκα του είδους Πεύκη η χαλέπιος. Χάρη στο πλούσιο χώμα και στην υγρασία, σε πολλά μέρη, ιδίως στο θόρειο τμήμα του νησιού, αυτά τα πεύκα παίρνουν μεγαλοπρεπείς διαστάσεις. Ανάμεσα σ' αυτά συναντούμε αυτοφυείς, πράγμα αρκετά σπάνιο, αρκετές Κουκουναριές, γνωστές στην Εύβοια και ως Στροφυλιές. Ψηλά στα θουνά, βρίσκουμε και το ελληνικό ενδημικό έλατο που έχει το βοτανικό όνομα Ελάτη η κεφαλωνική. Σε πολλά μέρη υπάρχουν συστάδες από Δρυς, κυρίως από το σχετικά σπάνιο είδος Δρυς η βραχύφυλλος, που είναι ενδημικό της περιοχής του Αιγαίου. Από τις άλλες δρυς, συναντούμε την Αριά και φυσικά το πανταχού παρόν Πουρνάρι. Όταν το έδαφος είναι όξινο δημιουργούνται και ωραία δάση από καστανιές (Στενή, Δίρφη κλπ.).

Σε πολλά ποτάμια και ρεματιές υπάρχουν παρθένα Πλατάνια μαζί με Κουτσουπιές, Δάφνες, Μυρτιές, Πικροδάφνες, Αυγανιές, και στους λόφους οι γναστί μοσχοεισικοί θάμνοι, όπως τα Φυλλίκια, οι Κουμαριές, οι Άρκενθοι, τα Ρείκια, οι Ασπλάθοι, οι Αφάμες, οι Φλόμοι, οι Λαδανιές και διάφορα άλλα.

Η Εύβοια έχει πολλά θουνά και αυτό δημιουργεί ποικιλία κλιματικών ζωνών που ευνοούν την ανάπτυξη πολλών ομάδων φυτών. Τα χαμηλά μέρη έχουν την κοινή χλωρίδα που συναντούμε σε ανάλογες περιοχές της Ελλάδας και της Μεσογείου, αλλά όσο ανεβαίνουμε πιο ψηλά τόσο βρίσκουμε και περισσότερα από τα φυτά που κάνουν τον πλούτο της ελληνικής χλωρίδας, όπως είναι οι Ανεμώνες, οι Κρόκοι, οι Ίριδες, τα Κυκλάμινα, οι Νάρκισσοι, τα Κολχικά, οι Πριμούλες και πολλά άλλα.

Από τα πιο ενδιαφέροντα και εντυπωσιακά φυτά της Εύβοιας είναι η μεγάλη άσπρη Παιωνία, γνωστή με το όνομα Ραεονία masculia υποείδος hellenica. Τα λουλούδια της είναι μεγάλα σαν φλιτζάνι του τσαγιού και οι καρποί, όταν ωριμάσουν, είναι σαν κατακόκκινα στραγάλια. Αυτό το ελληνικό είδος συναντιέται μόνο στην Εύβοια, στην Άνδρο, στην Πάρηθηβα και στον Ταΰγετο.

Η Εύβοια θεωρούνταν παλιότερα σχετικά φτωχή σε Ορχοειδή, αυτά τα φυτά με τους τόσοσ φαντικούς φίλους. Τα τελευταία όμως χρόνια ανακαλύφθηκαν πολλά είδη που είχαν μέχρι απαρτητήτητα και έτσι σήμερα αναγνωρίζεται ότι υπάρχουν στο νησί τουλάχιστον 58 είδη. Από αυτά πολλά είναι από τα γναστί, αλλά μερικά είναι πολύ σπάνια για την περιοχή, όπως π.χ. τα *Orchis sancta*, *Orchis boryi*, *Ophrys insectifera*, *Ophrys delphinensis*, κ.ά.

Διάφορα φαράγγια της Κεντρικής Εύβοιας.

ΦΥΤΑ ΤΗΣ ΕΥΒΟΙΑΣ

Το μεγαλύτερο όμως ενδιαφέρον των φυτών της Εύβοιας παρουσιάζεται στα ενδημικά είδη, αυτά δηλαδή που φυτρώνουν μόνο στο νησί και σε κανένα άλλο μέρος του κόσμου. Ο αριθμός είναι μεγάλος και δεν μπορούν ν' αναφερθούν εδώ παρά μερικά από τα πιο χαρακτηριστικά. Από τα πιο ενδιαφέροντα είναι: *Fritillaria euboica*, μια μικρή κίτρινη φριτιλλάρια που συγγενεύει με ανάλογα φυτά του ανατολικού Αιγαίου, ο *Sideritis euboica*, ένα τοπικό τσάι του θουνού, και τα *Stachys euboica*, *Verbascum euboicum*, *Linum euboicum*, *Alyssum euboicum*, *Onosma euboicum*, *Centaurea ebenoides*, *Valeriana alliarifolia*, χωρίς να ξεχάσουμε και τις πολλές Καμπανούλες, όπως η *euboica*, η *goulimyi*, η *cymae*, κλπ. Γενικά η Εύβοια, με τα ψηλά βουνά, τις βαθιές χαράδρες, τα ποτάμια, τα δάση και την πλούσια χλωρίδα της είναι από τα πιο ενδιαφέροντα νησιά μας τόσο για τα φυσιολάτρη όσο και για τον κοινό εκδρομέα ή περιηγητή.

Πέτρος Μπρούσαλης

Βοτανολόγος

Τυπικά λουλούδια των θουνοών της Εύβοιας: ανεμώνη η χαρίσσα, όρχις ο τετράσπεκτος και ρανούνκουλος η φικάρια. (Σχέδιο του Γ. Σφίκα από το διβλίο του *Flowers of Greece*, εκδ. Papaco).

Plants of the Island of Euboea

P. Broussalis

The island of Euboea having high mountains, deep ravines, rivers, forests and a rich flora is one of the most interesting Greek isles both for the nature lover and the common traveller. Mountain ranges divide the island into three sections (North-Central-South) and create a variety of climatic zones that favour the growth of many groups of plants. The lower parts exhibit the usual for their location flora, while as the altitude rises we find more and more of the «rare» plants growing there. Among the most impressive and important are the *Paeonia mascula-hellenica*, about fifty-eight kinds of *Orchis* and *Ophrys* as well as various endemic kinds of plants, such as the yellow *Fritillaria euboica*, *Sideritis euboica*, *Stachys euboica*, *Verbascum euboicum*, *Linum euboicum*, *Alissum euboicum* *Centaurea ebenoides* and many *Campanulae*.